І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го СІЧНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 20, 1965 No. 12. VOL. LXXII.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

Вівторок, 19-го січня, 1965

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 18-го СІЧНЯ ПЕРЕСЛАВ ДО КОНГРЕСУ своє окреме звернення в справі оборонного бюджету на фінансовий рік, що почнеться 1-го липня 1965-го року, в якому виявив, що ЗДА плянують продукувати нові керовані ракети Посейдон, які матимуть 8 разів більшу ударну силу від тієї, що їх мають тепер славні ракети Паляріс А-3, якими користуються атомові підводні човни. Оборонний бюджет на 1966 рік запропонований на $49 000 000 000.

СВІТОВА ВИСТАВКА В НЮ ЙОРКУ, яка була відкрита від квітня до половини жовтня 1964-го року, і яка буде знов відкрита на такий сам час в квітні цього року, знайшлася у фінансових клопотах, і шукає позики, щоб можна було її відкрити згідно з пляном. Дирекція Виставки вже повідомила про те, що квитки вступу будуть дорожчі і коштуватимуть не два доляри, як минулого року а $2.50. П'ять членів Корпорації Світова Виставка зрезиґнували на знак того, що дирекція Виставки невірно інформувала їх про фінансові справи.

20-го СІЧНЯ ПРЕЗИДЕНТ ЛИНДОН БЕЙНС ДЖАНСОН ІЗ ТЕКСАСУ складе присягу перед Капітолем у Вашинґтоні як 36-ий Президент цієї країни на чотирічну нову каденцію. Мільйони американців в середу вполудне бачитимуть цю церемонію на телевізійних апаратах, а десятки тисяч дивитися будуть на неї з площі біля Капітолю. Чотири роки тому Джансон складав присягу на руки спікера Палати Репрезентантів Сема Рейнбирна як віце - президент ЗДА, а цього року він складає присягу як Президент на руки головного судді Найвищого Суду ЗДА Ерла Воррена. 13 місяців і 28 днів тому він поспішно складав присягу як Президент після вбивства президента Джана Ф. Кеннеді 22-го листопада 1963-го року.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ДВАЙТ Д. АЙЗЕНГАВЕР заявив у статті, надрукованій в „Сатердей Евнінґ Пост", що він не погоджується із заявою республіканського переможеного кандидата на президента Беррі Ґолдвотера про те, що обидві теперішні головні партії ЗДА, Демократична і Республіканська мали б назвати себе Ліберальною і Консервативною і діяти з такими програмами. Айзенгавер думає, що немає між обидвома партіями аж таких великих різниць, щоб вони змінювали свої назви, і щоб Республіканська партія називала себе Консервативною партією. Коли б Республіканська партія стала Консервативною, то вона не мала б виглядів на перемогу у виборах.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА ПЛЯНУЄ ЗБІЛЬШИТИ ЧИСЛО ЛІКАРІВ, яких в цій країні вже тепер є замало, а за кілька років їх буде ще більше потреба, бо число населення зростає в швидшому темпі, як збільшується число лікарів. Президент Джансон твердив, що тепер є у ЗДА 290 000 лікарів, а в 1975 році їх треба буде 346 000, щоб втримати теперішнє відношення числа лікарів до числа населення. Треба б, що число нових лікарів кожного року збільшувалося на 1 000 лікарів більше, як це дістається тепер. Недостача лікарів в цій країні не є дуже велика, бо щороку коло 1 500 лікарів прибувають сюди із закордону. В минулому році лікарську практику відбували в ЗДА — 8 804 лікарів-чужинців.

ЧИСЛО НЕФАРМЕРСЬКИХ РОБІТНИКІВ ЗРОСЛО В 1964 р. на 1 500 000, як повідомив Департамент Праці. Це було найбільше річне збільшення нефармерських робітників від 1959-го року. Пересічно число цих робітників місячно становило 58 178 000. В грудні 1964-го року число нефармерських робітників становило 59 800 000, на 400 000 більше, як в листопаді, і два рази більше, як сподівалися фахівці. Пересічний заробіток за годину праці фабричного робітника виносив $2.58 в грудні 1964, на 2% більше, як в листопаді 1964 року.

У СВІТІ

СТАН ЗДОРОВ'Я ВИНСТОНА ЧЕРЧИЛЛА погіршився. Останній лікарський бюлетин стверджує, що Черчилл „перевів неспокійну ніч і його стан погіршився". Його постійний лікар і приятель, лорд Моран, вперше прибув несподівано до дому Черчилла вночі о год. 2.10 і над ранком видав згаданий бюлетин, заповівши наступний бюлетин на полудне у вівторок 19 січня. На просьбу лорда Морана, поліція розпорошила юрбу, яка стояла перед домом Черчилла, вичікуючи відомостей.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН відкликав пляновану в цьому тижні подорож до столиці Західньої Німеччини — з уваги на важку недугу Винстона Черчилла, яка не виключає смерти в кожній хвилині. З цієї самої причини відкликано святкування 700-ліття британського парляменту, яке буде відзначене літом цього року разом із святкуванням 750-річчя Великої Хартії Свобід. Прем'єр Вільсон відкликав теж заповіджену важливу заяву про стан британського експорту, яка вимагатиме парляментарної дебати. У випадку смерти Черчилла — дебата не могла б відбутися.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ представив у минулий понеділок 18 січня ц. р. на пленумі Генеральної Асамблеї дуже сумний стан фінансів цієї світової організації. Об'єднані Нації мають щомісячних видатків на 9 мільйонів дол. Вся теперішня готівка ОН обмежується до 14,600.000 дол., а з так званого прибічного фонду ОН, який становив 40 мільйонів дол., залишилось всього 300.000. Об'єднані Нації винні іншим державам за їх участь в мирових місіях 45 мільйонів долярів. Членські держави завинили до каси ОН кругло 136 мільйонів, з того сам Совєтський Союз винен кругло 60 мільйонів. СССР повинен би вплатити 21.700.000 дол., щоб не підпадати під 19 статтю чартеру ОН, яка каже позбавляти голосу ті членські держави, які завинили до каси ОН більше, як дворічні членські внески.

ДО КОНҐОЛІЙСЬКОГО ВІЙСЬКА вербують тепер багато військовиків з західньо-европейських країн. Зате зменшилось число наємних вояків, набраних у Південно - африканському Союзі. Конґолійський прем'єр Мойсе Чомбе відмовляється вирektися всіх білих наємних вояків, бо вони все ще становлять стрижень конґолійської армії, яка здезорганізована і здеморалізована та не всилі ставити успішний спротив добре зорганізованим і озброєним комуністичним повстанським бандам.

ЗДА ВВАЖАЮТЬ ЗА ОПРАВДАНІ СВОЇ ВІЙСЬКОВІ ДІЇ В ЛЯОСІ фактом зламання Женевського договору з 1962 року про невтральність Ляосу комуністами — заявив речник Державного Департаменту. Він відмовився входити в деталі тих військових дій, ствердив тільки, що вони відбуваються за згодою ляоського прем'єра. В минулому тижні американські бомбовики знищили головний міст на шляху, що ним ішло постачання комуністам.

КОНҐРЕС ЗДА, СТЕЙТИ І МІСТА ТА НАШІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАТЬ РОКОВИНИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ 22-ГО СІЧНЯ

ПРЕОСВ. ЯРОСЛАВ ҐАБРО ПРОВЕДЕ МОЛИТВУ В СЕНАТІ, А ВСЧ. О. ДЯКІВ У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ

Цього року ,подібно, як і в багатьох минулих роках, роковини проголошення державної незалежности Української Народної Республіки 22-го січня 1918-го року та соборности всіх українських земель в одній, ні від кого незалежній і народоправній Українській Державі 22-го січня 1919 року, будуть відзначені Конґресом у ЗДА у Вашинґтоні, багатьма губернаторами стейтів і посадниками міст, а численні Українські Громади в Америці, Канаді та в інших країнах вільного світу влаштовують з цієї нагоди врочисті академії і концерти.

Конґрес ЗДА відзначить роковини 22-го січня молитвами та відповідними заявами багатьох законодавців. Молитви провідуть в Сенаті Преосв. Кир Ярослав Ґабро, єпископ Шикаґа, в понеділок 25-го січня. Преосв. Ґабро ввійде до Сенату в супроводі сенатора Діркеена з Ілліной. Молитву в Палаті Репрезентантів проведе того ж дня всч. о. Фяків, український православний парох з Шератону у Пенсилвенії, якого супроводжатиме до Палати новообраний конґресмен його округи, Джозеф Віґорітто.

Як уже інформовано, день 22-го січня проголосили „Днем Української Незалежности" в своїх стейтах губернатори Ню Джерзі і Міннесоти. Подібні проклямації мають видати впродовж цього тижня губернатори інших стейтів. Із посадників міст, крім посадників Джерзі Сити та Міннеаполісу, — про що вже інформовано — проклямації „Дня Української Незалежности" видали вже посадники міста Шикаґо Ричард Й. Дейлі та посадник Сан Франсіска Джан Ф. Шеллі. Церемонії проголошення такого Дня в багатьох інших містах відбудуться впродовж цього тижня.

Тим часом численні Українські Громади вже завершили підготову до відзначення роковин 22-го січня віповідними імпрезами, загальне зіставлення яких подаємо на підставі інформацій з канцелярії УККомітету та повідомлень до редакції.

Відзначення 47-х роковин проголошення Української Державности відбудеться:

У п'ятницю 22-го січня:

КЕМДЕН, Ню Джерзі, о 7 г. вечора, в залі української католицької церкви св. Михайла — промовлятиме д-р Іван Лазор;

У суботу 23-го січня:

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. в залі української католицької церкви о 6 г. вечора, промовлятиме ред. Володимир Душник;

ОМАГА, Небраска, о 6:30 вечора, в залі Польського Дому, промовлятиме мгр. М. Стек;

У неділю 24-го січня:

ШИКАҐО, ІЛЛ., — о 6 . по полудні,в залі школи Шопена, промовлятиме д-р Матвій Стахів, редактор „Народньої Волі", свято влаштовують спільно Ліґа й Об'єднання. Виступить хор „Сурма" та ін.

ДІТРОЙТ-ГЕМТРЕМК о 3 г. по полудні, в залі Гайскул Чедсі, на святі, влаштовуванім спільно двома Відділами, промовлятимуть ген. Михайло Крат і посадник м. Дітройт Дж. Кевано;

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па — у залі Франклін Гайскул, о 7 г. вечора, промовлятиме п. Борис Морбос;

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н-Дж. о 4 г. по полудні, в залі Українського Народного Дому, промовлятимуть пп. Йосип Лисогір — головний предсідник УНСоюзу і конґресмен Домінік Даніел та мейор міста Віллі;

ПАССЕЙК, Н-Дж., — о 6 г. вечором, в залі Української Централі, промовлятиме д-р Борис Филипчак;

ЧЕСТЕР, Па. — о 4 г. по полудні, в залі Українсько-Американського Народного Дому, промовлятимуть адв. Михайло Пізнак і п-і адв. Анна Вадіно-Івахів;

БИСМАРК, Н. Дакота — через Телевізійну Станцію буде переданий виступ голови УККА, проф. Льва Добрянського а потім фільм з „Українського Дня" на світовій Виставці в Ню Йорку;

БЕЛЬФІЛЬД, ВІЛЬТОН, Н. Дакота — о 12-й дня радіостанція КБОМ з Мандан, Н. Д. передасть співану українську Службу Божу, по полудні й увечорі — українські півгодинні радіопрограми на американських станціях КФУР-Бисмарк, КДІХ-Дикинсон, К-МОТ-Мінот; на святочних сходинах промовлятимуть д-р Антін Жуковський і п. Стефан Глебічук;

МІННЕАПОЛІС, Мінн. — телевізійна програма на Університетській станції ч. 2, о год. 8 вечора 22-го січня, на тему „Україна — політичний і державний стан в часи незалежности і тепер", виступить панель з 4 осіб; 24 січня свято відбуватиметься під гаслом „Молодь—за державність і соборність", майже вся програма буде в руках молодих кадрів, під керівництвом Відділу УККА, виступатимуть від УККА д-р Михайло Данилюк, від молоді п. В. Мінкович, — український референт, п. Василь Булавицький — англомовний референт;

ЛІНКОЛЬН, Небраска — програма святкування Державности буде уточнена на місці;

ФЕНІКС, Арізона — на Святі промовлятиме проф. Ілля Ясінчук;

САН ФРАНСІСКО, Каліфорнія — мейор Дран Шеллі уже проголосив 22 січня Днем Української Державности; Свято відбудеться в залі Каліфорнія Клюб 1750 Клей вулиця, о г. 6 вечора з українською і англ. промовами виступлять д-р Я. Шумельда і п. Д. Марчишин.

У неділю 31 січня:

НЮ ЙОРК, Н. Й. о 6:30 вечора, в залі Вашингтон Ірвінґ Гайскул, на святі буде прочитана проклямація мейора Ню Йорку п. Роберта Ваґнера і губернатора стейту п. Нелсона Рокефеллера, з урочистим словом виступить Архиєпископ Мстислав, УПЦ;

АМСТЕРДАМ, Н. Йорк — о 4 г., в залі Українсько-Американського Горожанського Клюбу, на Святі промовлятиме п. Теодор Ракочі;

КОГОВС, Н. Йорк — о 5 г. вечора, в залі Українського Горожанського Клюбу, докладніша програма буде подана на місці;

ГАРТФОРД. Конн. — о 3-й г. дня, на Святі промовлятиме п. Йосип Лисогір.

У неділю 7-го лютого:

ВОТЕРВЛИТ, ТРОЙ, Н. Й. святкуватимуть спільно два відділи, о годині 5 по полудні, в залі Українського Клюбу міста Вотервлит.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ГОСТЕМ ПРЕЗИДЕНТА ЗДА

Канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон під час свого перебування в ЗДА відвідав так к президента Джансона на його фармі в Джансон Ситі. На фото: прем'єр Пірсон (зліва) їде гольфовим возом разом з президентом Джансоном (з правого боку). Посередині за Пірсоном — Дін Раск

УРЯД ЗДА ЗАПРОПОНУЄ $49 БІЛЬЙОНІВ НА ОБОРОНУ

ПРЕЗИДЕНТ ВИЯВИВ ПЛЯН ПРОДУКЦІЇ НОВИХ МОГУТНІХ РАКЕТ

Вашингтон. — 18-го січня президент Джансон звернувся до Конґресу з окремою оборонною програмою, в якій виявив, що оборонний бюджет на фінансовий рік, що почнеться 1-го липня 1965-го року, запроєктований у висоті $49 000 000 000, на $300 000-000 менше, ніж має винести оборонний бюджет в цьому фінансовому році, що скінчиться 30-го червня 1965, і на $2-000 000 000 менше в порівнянні з бюджетом в 1964-му році. Одночасно Президент виявив, що ЗДА мають продукувати нові керовані ракети Посейдон, які матимуть два рази більшу вибухову силу, як відомі керовані ракети Поляріс, і двічі будуть цільніші в порівнянні з дотеперішніми ракетами. Ударна сила нових ракет буде на 8 разів більша від ракет Поляріс. Це значить, що вони змогли б на 8 разів більше вбити людей, як дотеперішні ракети найновішого типу Поляріс А-3, засяг яких становить 2 800 миль і які можуть „нести" термонуклеарні набої, що мають силу 800 кілотонів. Один кілотон рівняється одній тисячі тонн вибухового матеріялу ТНТ. Не є відомо, яка є докладність ракет Поляріс А-3, бо це належить до оборонних таємниць, але фахівці гадають, що ці ракети цілять із докладністю частини однієї милі. Президент звичайно говорить про оборонний бюджет у зверненні, в якому предкладає Конґресові загальний федеральний бюджет. Цього року президент Джансон переслав Конґресові окремо оборонний бюджет, бо хотів цим підкреслити, як ЗДА в останніх роках розбудували свою оборону. Президент вже давніше ще під час виборчої кампанії підкреслював, що ЗДА тепер є військово наймогутніші, як колинебудь в своїй історії під час миру, і що мають таку могутню збройну силу, яка перевищує всіх можливих їх противників разом взявших Президент сказав: „Тепер ми можемо йти шляхом миру, бо маємо могутність, якої потребуємо, і з якою можемо виступити проти всякої аґресії з відповідною силою, без огляду на це, чи буде це аґресія керованими ракетами чи звичайна партизанська банда". Президент заявив, що ЗДА так розбудували свою збройну могутність в попередніх роках, що тепер можуть зменшувати витрати на оборону не зменшуючи безпеки цієї країни. Але Президент заявив, що хоч витрати на збросння не мусять збільшуватися, то видатки на платні членам збройних сил були збільшені, тому не можна сподіватися надмірного зменшення оборонного бюджету. Якщо не буде якоїсь зміни в закордонній ситуації, казав Президент го оборонний бюджет буде запропонований в сумі $49 000-000 000 на 1966-ий рік.

Ще $50 для потребуючої родини в Австрії від д-ра Ол. Сушкова

Минулого тижня надруковано в „Свободі" вістку від о. Д. Ковалюка, українського католицького пароха Ґрацу в Австрії, що там опинилася в великій потребі одна українська родина, батька якої запроторили большевики на Сибір за участь в українських визвольних змаганнях, а цій родині пощастило втекти на волю до Австрії, все ж таки, не мавши австрійського громадянства, їй важко знайти заробіткову працю, а дві дочки цієї родини бажали б продовжувати зопочатковані вже студії медицини. Негайно на цю вістку відгукнулася Управа Союзу Українських Купців і Промисловців, пожертвувавши зі свого стипендійного фонду 200 дол. на студії для двох дівчат. На ту саму ціль переслав особисту пожертву в сумі 50 дол. мґр. Зенон Е. Корчинський. Тепер такою пожертвою в такій самій сумі 50 дол. і на ту саму ціль відгукнувся д-р Олександер Сушків з Ню Йорку.

Пересилаючи свою пожертву через „Свободу", д-р Сушків в листі згадує: „Знаю сам, що значить бути в потребі, бо сам був колись студентом — і нераз у потребі. Пересилаю й їм, нехай студіюють дальше. . ."

„День Української Незалежности" в Норт Дакоті

Бісмарк, Норт Дакота. — Заходами і старанням голови Філії УККА д-ра Антона Жуковського і місто-голови Філії п. Стефана Глебічука — губернатор стейту Північної Дакоти Віліям Л. Гай видав дня 14-го січня 1965 р. спеціяльну проклямацію, назначуючи день 22-го січня 1965 „Українським Днем в Норт Дакоті", закликаючи всіх громадян стейту відзначити 47-му річницю проголошення незалежности Української Народної Республіки і виказати тим свої симпатії до української нації та її право на свою волю і незалежність. Рівнож старанням голови Філії УККА, проклямацію губернатора помістила в оригіналі вся місцева американська преса і вона була відчитана в радіо і телевізії стейту Норт Дакоти. Дня 24-го січня ц.р. будуть надані спеціяльні радіоавдиції на чотирьох великих американських радіостаціях, присвячені 47-ій річниці незалежности України. Одна радіостація буде надавати одну годину з цієї нагоди нашу співану Службу Божу. Радіопромову для населення Норт Дакоти виголосить президент УККА проф. д-р Лев Е. Добрянський з Вашинґтону. Також у всіх наших церквах будуть спеціяльні відправи за Україну і наш нарід, як рівнож святочні сходини.

● **Українське Шекспірівське Товариство** при УВАН обрало нову президію в склад якої входять м. ін. проф. К. Біда з Оттави як президент і ред. І. Костецький з Німеччини як генеральний секретар.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

СОБОР УГПЦ В КАНАДІ ВІДБУДЕТЬСЯ В ТРАВНІ 1965 РОКУ

Вінніпеґ. — Згідно з повідомленням „Українського Голосу" з 13 січня ц. р. Тринадцятий Звичайний Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді, що відбувається що п'ять років, відбудеться цього року в днях 22 - 24 травня, в місті Вінніпеґу, де є осідок Консисторії і правлячого єпископа — Блаженнішого Митрополита Іларіона. Рішення відбути Собор у другій половині травня прийнято на нарадах повної Консисторії, що відбулися у Вінніпеґу в днях 26 - 28 грудня минулого року. Перед Собором відбудеться конференція священиків і також наради членів Консисторії.

В ТОРОНТІ ВІДЗНАЧЕНО 25-ЛІТТЯ АРХИЄРЕЙСЬКИХ СВЯЧЕНЬ МИТРОПОЛИТА ЙОСИФА СЛІПОГО

Торонто. — Місцева „Наша Мета" повідоляє, що в неділю 27 грудня м. р., відбулося тут урочисте відзначення 25-ліття архиєрейських свячень Верховного Архиєпископа Митрополита-Ісповідника Кир Йосифа. Того дня, у найбільшій церкві Торонта св. О. Николая шістьох священиків тієї церкви відправило Благодарний Молебен в намірені Високопреосвященнішого Ювілята, по скінченні якого відспівано Многоліття і церковно національний гимн „Боже Великий". Після Молебеня в парохіялній залі відбулось Святочне Зібрання, на яке явилось ок. 200 осіб. Зібрання відкрив молитвою і коротким вступним словом колишній професор Богосл. Академії, а теперішній парох церкви св. О. Николая, о. прелат д-р Б. Липський, а колишній секретар Богословської Академії, теперішній сотрудник тієї церкви і редактор о. П. Хомин виголосив святочну доповідь про Митрополита Йосифа Сліпого.

УКРАЇНЦІ В РАДІ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА ВЕЛИКОГО ВІННІПЕҐУ

Вініпеґ. — Як подає „Канадійський фармер" з 16 січня ц. р., посадник Вінніпеґу Степан Дзюба влаштував у вівторок 12 січня спеціяльний обід для около сорока громадських діячів, зацікавлених в різних ділянках мистецтва з метою створення Ради Народного Мистецтва Великого Вінніпеґу. Завданням тієї Ради буде дбати про збереження культурних надбань і народного мистецтва різних національних груп міста Вінніпеґу та провінції Манітоба, а також розбуджування загального зацікавлення тим мистецтвом через його популяризацію.

Українську громаду на цьому прийнятті репрезентували: о. д-р. В. Кушнір, президент КУК; сенатор Павло Юзик; дир. Володимир Кохан та інші.

ВИДАНО ЗБІРКУ ПИСАНЬ БОГДАНА ЛЕПКОГО ПРО МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА

Вінніпеґ. — В збірнику Заповідника Маркіяна Шашкевича у Вінніпеґу, що виходить під назвою „Шашкевичіяна" за редакцією М. Г. Марунчака, вийшла, як його 3-є число збірки писань Богдана Лепкого про пробудника Галицької Землі о. Маркіяна Шашкевича. Попереджена збірка передмовою М. Г. Марунчака і статтями проф. С. Шаха та сл. п. проф. З. Кузелі про Лепкого і Шашкевича. У збірку увійшли вірші Б. Лепкого, присвячені М. Шашкевичеві, деякі статті, як наприклад, список праць Б. Лепкого про Шашкевича.

ПЕРШИЙ ТОМ „СТУДІЙ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ"

Вінніпеґ. — Друк першого тому „Студій до історії українців Канади" вже закінчений. Видання появиться в січні. Українська Вільна Академія наук (УВАН) приготовляє дальші томи серій. Видання появляться на пожертви українських установ і товариств, як також окремих громадян.

УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДКИ НА ПРОГРАМІ „ДЖУЛІЄТТИ"

Вінніпеґ. — Як попередніх, так і цього року відома артистка співачка Джулієтта, що є українського роду і називається з дому Юлія Сисак, що має свою окрему телевізійну програму в суботу вечером, відспівала 2 січня в часі тієї програми три українські колядки, а саме „Тиха ніч", „На небі зірка ясна засяла" і „Бог Предвічний". В згаданій суботній програмі Джулієтти виступав теж взірцево вишколений молодечий танцювальний ансамбль під назвою „Калина".

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„ЛІМІТОВАНИЙ ВІНИК"

„Ще не так давно херсонських промкооператорів вважали по праву „королями" віників. Цією нехитрою, але *потрібною в побуті людей* продукцією вони задовольняли не тільки потреби Херсонщини . . . а й України та інших республік. А сьогодні тими шляхами-дорогами, якими ще донедавна вивозилось продукцію наших степів до Прибалтики, Білоруси, Грузії. Сибіру, Уралу, Донбасу — до Херсону йдуть тривожні листи з одним запитанням: де поділися віники?" У самому Херсоні „серед крамниць не знайдете тут жадної, де б продавали господарські товари". „Радянська Україна" з 12 січня стверджує, що „не вистачає фарб", що в Херсоні за пляном мали б продати в 1964 році 524 холодільники-морозівки, люди внесли за них гроші наперед, але виявилось, що ті холодільники лише „почнуть випускати в Молдавії, Латвії й Азербайджані у 1965 році".

ШКОЛА ТУРИСТИЧНИХ ПРОВІДНИКІВ

У Львові є спеціяльна школа для підготови туристичних провідників по Карпатах. Вона працює при міському клюбі „Карпати". Як повідомляє „Молодь України" з 12 січня, там уже підготовано 120 молодших інструкторів, 60 суддів, понад 200 керівників походів. І далі: „Треба відрізняти туристів від шкідників, які називають себе туристами".

НАДЗВИЧАЙНА ОПЕРАЦІЯ

Ліда П. із с. Курахівки на Донеччині впродовж багатьох років нарікала на сильні болі голови; з нею трапились епілептичні припадки. В Донецькому Інституті травматології її оперував хірург І. Вирозуб, який витягнув із мозку хворої заржавілу голку.

Та голка потрапила якимсь чином у голову, коли пацієнтка була ще дитиною. Тепер вона при повнім здоров'ї повернулась додому. (За „Робочою Газетою" з 13 січня).

„РАДЯНСЬКА УКРАЇНА ВІТАЄ „СТАРИХ ДРУЗІВ"

У числі з 13 січня цей офіціоз т. зв. „уряду" УССР повідомляє, що до Києва знову прибув „академічний російський хор СССР" — „завжди бажаний гість на українській землі". „Цього разу свій приїзд майстри хорового мистецтва відзначили приємним для киян сюрпризом". Яким саме? — „новою програмою" старих російських пісень. . .

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Всупереч теоріям Маркса

Совєтські теоретики й ідеологи марксизму - ленінізму опинилися в справжній таки безвиході: життєва дійсність в усьому світі і зокрема розвиток економіки в капіталістичних країнах заперечують безуспину усі теорії й усю доктрину Маркса. Згідно з пророкуванням Марксового „Капіталу", що став талмудом визнавців комуністичної ідеї, капіталістичний світ находиться в перманентній кризі і котиться до свого неминучого упадку. Особливо ж невідрадні з того погляду перспективи для ЗДА: якщо вірити пророцтвам Маркса, то З'єднані Держави Америки, розривані клясовими суперечностями, побивані депресіями, мали б уже збанкрутувати, або, в найкращому випадку, мусіли б „рятуватися" комуністичною революцією.

Як на біду, ЗДА нічого собі не роблять з Марксових прогноз і населення їх живе незгірше, в добробуті й достатках. Про якусь депресію в ЗДА й не чувати, навпаки, останніми роками увесь світ говорить про тривалий американський „бум", який повинен продовжуватися і в цьому 1965-му році.

Такий стан, що заперечує в основному всі теорії Маркса, не дає спокійно спати його ж визнавцям — сьогоднішнім кремлівським самодержцям і їхнім сатрапам в сателітних країнах.

Ідеологічний журнал міжнародного комунізму „Международная Жизнь", признаючи високий зріст продукції в ЗДА, що перевищує видатно такий же зріст в СССР, потішає себе, що це тільки так в американській... індустрії, бо інші ділянки американського народного господарства, зокрема агрикультура, цілком відстають і т. д. Реферуючи голоси американських економістів про господарський „бум" в Америці, комуністичні економісти з ТАСС-у впевняють своїх слухачів, що це тільки короткотривале явище, і пророкують, що „новий рік може принести понижувальну тенденцію" в економіці ЗДА. Ще інші совєтські економісти вписують, що „бум" у ЗДА був уможливлений... концесіями американського капіталу в користь робітництва. Коротко кажучи, усі стають навіть на голову, щоб лише доказати, що білі є чорне.

Ніякого впливу на американську економіку цього роду писання не мали і не матимуть. Вільний світ, що його Маркс засудив на неминучу загибіль, розвивається і політично й економічно в здоровому в основі напрямку і ще не раз заперечить своїми досягненнями марксо - ленінські теорії.

Столикий Янус

Світову політичну історію важко назвати зразком принциповости. Як у минулих століттях, так і тепер знаходяться окремі діячі або уряди, які провадять так звану „хитку політику". Не раз вони змушені обставинами повертати ніс свого державного корабля, обороняючи національні інтереси — лівішають чи правішають... А все таки, навіть відхиляючись, вони прямують своїм курсом.

Прямує своїм курсом і „колиска комунізму" — імперіялістичний Совєтський Союз. Та, мабуть, як у жадній іншій державі світу, провід саме цієї імперії „перемігшого соціялізму" виявив найбільше мінливости, хамелеонства у внутрішній і в зовнішній політиці. На окупованій Москвою Україні спочатку була українізація — тепер русифікація. Ще вчора приціл на ліквідацію решток присадибних наділів. Тепер — беріть ці наділи, бо нема знову вас, трудове селянство і робітництво, прогодувати. На початку колективізації силою тягли корів у колгоспні стайні. Тепер — тримайте тих корів удома, бо постійні „труднощі" з постачанням населенню молока і масла вже переросли всі межі терпіння, і т. п. І в закордонній політиці те саме. Югославський диктатор уже був у московській комуністичній пресі і другом, і зрадником, і запроданцем, щоб знову стати „другом". Того ж самого можна очікувати і з Китаєм.

Дволичність московської політики у відношенні до ЗДА бачимо хоча б з такого прикладу. Московське ТАСС повідомило 8-го січня, що режисери СССР, ЗДА і Франції спільно почали працю над документальним фільмом „Два ґіґанти", що „Паралельна історія" за одноіменною книжкою, що її написав французький комуніст Люї Араґон, на спілку з А. Моруа: „У фільмі знайде своє відображення мирне співіснування двох країн"... Такий пропаґандивно - миролюбний фільм про ЗДА й СССР накручують. А тим часом у Київській студії вже вийшов фільм для „внутрішнього вжитку" — цілком антиамериканський і антизахідній: „Вирок виносить історія". Там і ґенґстери, і „боми" під маркою „пролетаріяту Америки", і війна у В'єтнамі... Той фільм „викриває звірячу суть капіталізму", як повідомляла „Радянська Культура" з 10-го січня.

Так діє столикий московсько - імперський Янус. Маючи за головну мету підкорення світу під свою народовбивчу диктатуру, він користується всіми засобами і накладає на своє потворне обличчя щоразу нову маску, щоб одурити нею наївних, які ніколи не переводяться.

Улас Самчук

ОБМІН ЧИ ОБМАН

Це стосується не так культури, як політики, а в політиці це така ж звичайна справа, як барва сірого кота. Дотепніше одурити противника уважається тут добрим тоном, а в політиці нашого невротичного часу це головний гокус - покус кожного успіху.

Можливо існує також і політика, так званого, „фер плей", але це справа надто високого лету і рівнорядних контрагентів. Наша політика з Москвою ніколи на таке не претендувала. Це клясичний приклад цинічної і жорстокої гри кота з мишею, у якій інстинкт і вимоги шлунку заміняли логіку і будь-які вимоги справедливости.

За всі ті триста років нашого з ними борюкання не було ще випадку, щоб вони трактували нас як свого партнера, запитали, що нас болить, або написали бодай одну газетну статтю, в якій би намагалися розібратися в суті речі.

Усе це підкреслено треба розуміти, коли хочемо мати з ними будь-які стосунки, не виключаючи з цього загального правила і такого дрібного епізоду, як недавнє прибуття групи з-під стягу відомого комітету в Берліні „для зв'язків з українцями за рубежем" до цього континенту під виглядом „культурного обміну".

Розуміється, що після довгого середньовіччя Сталіна, коли то всі „священні рубежі СССР" були герметично заґрельовані на сто замків, навіть така хитромудра поява в нашому просторі могла викликати у нас сльози зворушення. Нарешті, мовляв, маємо нагоду бодай побачити, а там далі побачимо.

Лише при цьому не слід забувати, що наші очі приміщені на дуже мокрому місці, а для Москви ніякий арґумент. Не будемо сперечатися, чи така мораль нашого противника дуже моральна, але це незаперечний факт, і з ним треба поважно рахуватися.

До певної міри маємо це на увазі. Знаємо наміри Берлінського комітету. Несподівано він почав нагадувати той лиса з байки, який хотів поживитися сиром ворони, але сказав одно, а насправді він є вовком, якому „дурне ягня" каламутить воду „не там", де треба, і він мусить під першим ліпшим претекстом його з'їсти. Само собою, що наша еміґрація, особливо тут, „за синім океаном", поважно каламутить спокій того сердитого хижака, а тому вона з предметом дуже поважної його уваги.

Але й еміґрація, знаючи різні практики з минулого, тримається вийнятково на сторожі. До цього часу успіхи того комітету, висловлюючись математично, дорівнювали нулеві. Не помагала й така банальна наївність, що „там багато змінилося", або що „все то було за культу особи". Культ — культом, особа — особою, а вовк — вовком. А все те „багато змінилося" помітне хіба в техніці. Наприклад, Петлюру застрелено в Парижі звичайним револьвером, а вже Бандеру в Мюнхені дуже рафінованим, ґазовим апаратом з арсеналу винаходів концентраційних таборів недавнього минулого. Знаний будинок Грушевського в Києві, свого часу, було грубо розстріляно вогнем звичайних гармат, а вже архів того ж ученого, в тому ж Києві делікатно спалено вогнем „божевільного маніяка".

Чи є це зміни, судити не так тяжко... Особливо знаючи загальну, дуже вперту, історично випробувану лінію української політики того феномену. Навіть тим, в дуже рожевих окулярах, всі ті зміни мало імпонують. А тому чи варто мінятися й нам? Невдоволення змінити на вдоволення, УНР на УССР? Для того тільки, щоб добровільно підняти руки і здатися. Особливо для тих, які тепер, при ніякій погоді, не думають міняти Ню Йорку на Київ... А жити в Ню Йорку і годитися на УССР, це те саме, що стояти на березі ріки і годитися, коли на твоїх очах поволі топиться твій рідний брат. І справа тут зовсім не в назві, а в суті!

Але, з другого боку, все це ніяк не значить, що на вигляд цього „обміну" треба впадати в гістерику і чимскорше ще раз ділитися. Скільки разів і за що тільки ми не ділилися? І які це дало нам користі? „Діли і пануй" — клясичне гасло, але тільки для переможців. Переможеним це цілкалій, який з непомильною точністю лише вбиває. Всякі ті теорії про „вибраних" і „незломних" добрі для вибраних і незломних, але ті, що безконечно діляться, доказують лише протилежне. Бо ділитися чи ломитися засадничо те саме, і цього якраз вимагає гасло „діли і пануй".

Тим більше, що в нашому конкретному випадку це нізащо політична зрада, а звичайна хворість. Це ностальгія. Це болюча туга за батьківщиною, яка переходить усі нормальні катеґорії, коли людина готова стрибати у вогонь і воду, просто заплющивши очі і закривши вуха, щоб не бачити й не чути. Така людина потребує лікування, часу, уваги, спокою, любови. Їй треба помогти, але не відкидати її. Найліпшим для цього лікуванням є сама „родіна", але не кожний організм може його сприйняти. Тим же, що може жуть — щасти Боже!

Обмін чи обман? Обман з обох боків. І тих, що це аранжують, і тих, що сприймають. Обман, бо він базується на хорій, безґлуздій, неморальній політиці наших контраґентів. Політиці, практикованій століттями, без будь-яких практичних висновків. Берлінський комітет найкращий цьому доказ. Це є лікування не самої хвороби, а тільки її зверхніх симптомів. Цілі століття вбито фактично на нічо.

Стратеґи цієї політики, здавалось би, повинні знати, що перша війна дала дві дивізії з полонених для України, друга — вже наймене сто. Скільки дасть третя — побачимо. Політика обману не терпить. Це також математика.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, з Українським Народним Союзом, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Відомо, що націю не є механічна збірнота людей, які випадково опинилися на певній території. Також знаємо, що ті дуже сили й почуття, які можемо коротко окреслити, як український національний етос, діють сильніше на батьківській землі, де зберігаються пам'ятки минулого та відчуття народу, тобто національного масиву. На еміґрації не маємо, на жаль, тих животворчих національних елементів, що в'яжуть людей в націю. Тому мусимо дбайливо плекати і оберігати ті національні вартості, які спроможні в умовах еміґрації об'єднувати і скріплювати нас, як національну громаду. Такою першою й найважливішою вартістю є свято 22 січня — день незалежности, 47-му річницю якого відзначаємо.

На еміґрації є різні партійно-політичні угруповання, вони мають відмінні ідеології і платформи, але для кожного з них свято незалежности повинно бути однаково дорогим і шанованим, бо 4-ий універсал є основою національно-визвольної ідеї і підставою нашої зовнішньої політики. Але зміст свята 22 січня не можна обмежувати лише вшануванням акту проголошення незалежности, бо 4-ий універсал не був якоюсь абстрактною візією. Це була для уряду української держави, яка той універсал підготувала й проголосила. Той документ — проклямація Незалежности — був завершенням української національної революції, і мав він історичну й міжнародну вартість тому, що його проголосив уряд фактично існуючої на той час незалежної української держави — Української Народної Республіки.

Тому свято 22 січня повинно бути не тільки відзначенням чергової річниці проголошення незалежности, а також ушануванням УНРеспубліки, яка цей акт нам дала. Зупинімося на цьому тому, що на еміґрації мали місце тенденції іґнорації УНРеспубліки, траплялися випадки, коли на святах Незалежности уникали навіть згадувати УНР, або заповнювали святочні промови тенденційною критикою тодішніх подій і діячів УНР. Така інтерпретація й спрямування свята Незалежности викликали незадоволення й обурення частини громади, і в таки хвилядах наше найбільше національне свято з чинника об'єднуючого і наснажуючого перетворювалося в знаряддя роздору, викликало знеохочення й відхід від національно - громадського життя. Трудно зрозуміти, як можна вшановувати акт проголошення Незалежности і в той самий час іґнорувати, а то й зневажати уряд і державу, яка той акт створила...

Знаємо, що під час національної революції, а також у новопосталій державі — УНРеспубліці було чимало помилок, обумовлених насампеpед тодішніми труднощами й несприятливими умовами: низькою національною свідомістю народу, недостачею провідних людей, економічною розрухою й большевицькою пропаґандою. Але всі ми повинні бути горді, що український народ закладаючи власну незалежну державу в трудних умовах збройної боротьби й повсякої розрухи, залишився вірним заповітам Т. Шевченка і побудував її на засадах народоправства.

Тарас Шевченко мріяв про українську державу, „без пана і без хлопа". У поемі „Юродивий" він каже: „Коли ми діждемося Вашингтона з новим і праведним законом? А діждемось таки колись!" У нас існує офіційне, сказати б, тлумачення цього уступу, що під словом „Вашингтона, ні праведного закона" ми ще не мали, але така інтерпретація, на нашу думку, помилкова й не відповідає національним інтересам, бо нашим Вашингтоном з новим і праведним законом була створена у висліді національної революції українська державність у формі УНРеспубліки, яка своїми демократичними засадами відповідає конституції США. Ми повинні відрікатися від того, що було реально-історичним здобутком української нації. Нам можуть заувважити, що Америка існує, як світова потуга, а наша держава з „праведним законом" упала, але поразка не може позбавити УНР її історичної ролі та ідейних вартостей, які ми повинні наслідувати в нашій сьогоднішній визвольній боротьбі, бо УНРеспубліка є найліпшою платформою для політичної роботи серед демократичних держав західнього світу.

Ми повинні підтримувати Державний Центр УНР, бо він зберігає ідейний образ національної держави й є символом історичного злету до вершин суверенности, символом волі свідомої частини українського народу, мільйонів українців. Це повинно зобов'язувати українську політичну еміґрацію до об'єднання в Д. Ц. УНР для успішного виконання амбасадорського обов'язку, а свято Незалежности ми повинні влаштовувати й проводити так, щоб воно було чинником об'єднуючим і наснажуючим для служіння своєму народові і Батьківщині.

А. Гудовський

АНТИЗАХІДНЯ ПРОПАГАНДА

Майже в кожному числі совєтського періодичного видання вміщається „Критичні огляди" різних країн Заходу, в першу чергу — ЗДА. Ось для прикладу заголовки у „Молоді України" з 13 січня: „Злидні не блищать, як доляри", „На дні життя — Норвеґія". Англія: „В тюрму за бідність". У замітці про життя в ЗДА, „Слова і дійсність", повідомляється, що у цій країні „майже 54 мільйони, тобто чверть населення, не закінчили середньої школи"... Замітка кінчається словами: „І це все відбувається в країні, яка, за словами президента Джансона, будує „велике суспільство".

КЛЕНОВИЙ ЛИСТОК

(3 останніх віршів)

Вже осінь. Холодно надворі,
і неба сльози на вікні...
Твоїх очей печальні зорі
Туманно снилися мені.

Яке сказав тобі я слово!
Сіяла даль зорі крилом...
В твоїй руці листок кленовий
жовтів, як осінь, за вікном.

Дивився я на милі брови,
на зморшки рідного чола.
О скільки ти з листком кленовим
поету щастя принесла.

ВОЛОДИМИР СОСЮРА
1 листопада 1964

Леся Лисак

„...І КОЛИ ТЕБЕ ЗАБУДУ, ІЄРУСАЛИМЕ"...

„Цього дому господиня" — невеличка, дрібна жіночка із сумовито - розмріяними очима сиділа, підібгавши ноги, на дивані, біля старого патефона. Може тому, що десь у підсвідомості залишилась картина із дитячих років, як сиділа на розстеленому на долівці „дідухові", а може попросту тому, щоб зручніше було накладати платівки на патефон. Гості сиділи як годиться „в гостях" на м'яких стільцях і слухали колядок, що неслись з вигертих уже дещо платівок. Під вікном пахла зеленню й блимала свічечками ялинка, і все вказувало на святочний вечір у Різдвяному часі.

Дрібна жіночка — „цього дому господиня" — поклала нову платівку і тужливо посміхнулася:

— Добре, що бодай це нам залишилося із колишнього кнстрою — оці колядки. Чомусь так байдуже ми тепер підходимо до цих справ, нехай забуваємо про те, що зосталося там нами...

— Не нарікайте, — авторитетно перебила гостя, закурюючи папіроску. — Тим, що остались там, багато гірше, — вона скоренько поправилась: — Що я кажу гірше, — їм зовсім зле, коли нам тут вигідно й добре живеться.

— Я зовсім не нарікаю, — зарум'янилася дрібна жіночка. — Я знаю, як їм там важко. Я мала на думці, що ми тут... може недоцінюємо як слід нашої духової спадщини, стаємо інертними...

Колядка вмовкла — у кімнаті стало тихо, і хтось дискретно позіхнув — може від утоми, а може тому, що розмова перейшла на „нецікаву тему".

Невеличка жіночка біля патефона поспішила з новою платівкою. І знов поплила колядка — могутня, мов симфонія прекрасної землі, величава, мов хор Вселенної, радісна, мов найбільше щастя, і рідна, мов власне серце. І стільки було чару, стільки золотого пориву в цих звуках, що очі звологли від захованої сльозинки, а слова стихли, щоб не сполохати Краси...

— Ех, хотілось би пережити ще раз такий вечір, як колись дома! — зідхнув хтось з кутка. — Гарно виконані ці колядки, але у нас на селі, як ходили колядники...

— Ви ще й досі не визбулися реґіонального романтизму? — перебила авторитетна пані з папіроскою. Чого ви властиво хочете? Ще не так втратили, щоб за ним жалувати?

— Це ж була наша батьківщина, — несміло відізвалася дрібна жіночка.

Блиснув вогник, запалюючи папіроску, перемогрнувся із свічечкою на ялинці — немов зустріч двох світів: давнього, призабутого, і нового, модерного, раціоналістичного.

— Тут і працю маєте добру, і живете вигідно, — говорив голос з-поза папіроски. — А чого ви б я сама хата! Де б ви мали там таку хату? Ну, а обстанова? Будьмо щирі — такої ви там не мали б! Візьміть хоч би звичайну ледівку! Чи ви мали там колись ледівку?

— І без ледівки жили, — запротестував гість біля ялинки. — Пані не розуміють: там чоловік мав якусь пошану від людей, обертався з своєму товаристві та й взагалі — він значчо махнув рукою.

— А тут що? Не маєте свого товариства? — вигукнула пані з папіроскою. — Ще й як! До вибору!

— Не в товаристві справа, — перебив хтось з канапи, — ми тепер не так то й дуже товариські. Волімо сидіти у власній хаті й дивитися на телевізор.

— Що ж, усі втомлені працею, — спробував замирити пан біля ялинки. А потім сам до себе промовив: — Дивно, дома ми теж працювали, але якось не відчували такої втоми. Може тому, що молодші були?

„Цього дому господиня" стояла біля патефона з платівкою в руці. якось дивно розгублена й неначе засоромлена. Вона напевно не хотіла вразити своїх гостей, коли стиха промовила:

— Якщо це все, що зосталося за нами — всі наші незавершені стремління, наші непроминулі почування, наші найкращі пориви — мали б бути таки маловартісними..., то яка ж вартість нашого теперішнього існування?...

Гості були втомлені й почали розходитися. Невеличка жіночка прощалася з кожним своєю дивно - мелянхолійною усмішкою „непоправної романтички", вибачалась за скромне прийняття й бажала доброї ночі, а з димом гаснучих свічок на ялинці і папіросок снувалася до відкритих дверей фраза, що покинулася словами: „І коли тебе забуду"...

З української преси

„КУЛЬТУРНИЙ ОБМІН" І УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ

Вінніпезький український тижневик „Новий Шлях" надрукував в ч. з 16 січня ц. р. велику статтю відомого націоналістичного діяча і публіциста Зиновія Книша п. н. „Наша постава до т. зв. культурного обміну". Головні думки статті зібрані у висновках, поданих нижче:

„Важне, щоб здавати собі справу із засадничих, принципових і головних моментів, пов'язаних з фактом „культурного обміну". А вони, повторюємо скорочено, зводяться до такого:

1) „Культурний обмін" іде без впливу нашого і без впливу українського народу з рідних земель. Відбувається він понад нашими головами, як тактика комуністичної партії.

2) У відношенні до української еміґрації культурний обмін має своїм завданням розложити морально і обеззброїти політично українську еміґрацію. Перший етап до того — поділити її суспільну опінію.

3) В рамах, принаймні теперішньої стадії, культурного обміну приїжджають спеціяльно вислані, вироблені, поінструктовані, віддані совєтському режимові чи зв'язані з ним особистою кар'єрою люди. Ми є за тим, щоб якнайбільше поширити можливості приїзду з України, не обмежуючи їх до совєтських вибранців.

4) Зустрічі з присланими людьми не лякаємося, але й не маємо чого від неї сподіватися, тому й нема потреби нею захоплюватися.

5) Мусимо вимінати такої поведінки, щоб її українській народ розумів як капітуляцію як здання позицій у боротьбі з совєтською системою, коекзистенцією з ними, братання і примиренність після сорокрічної боротьби. Тому чільні політичні та громадські українські діячі в зустрічах участи брати не повинні.

6) Випадкові зустрічі з совєтськими громадянами використовувати моральну силу, поінформованості і політичну виробленість загалу української еміґрації.

7) Усоди змагати до того, щоб українська суспільність не розуміла фальшиво факту культурного обміну і приїзду сюди совєтських громадян як початок загальної лібералізації совєтського режиму й зміни його настанови у відношенні до українських національних і культурних прагнень.

За ніяку ціну не допустити до поділу української суспільности по лінії відношення до совєтів і совєтського режиму в Україні, бо це було б саме те, чого совєти від „культурного обміну" сподіваються осягнути в першій її стадії".

НАСТУП НА РЕЛІГІЮ

Стаття В. Леника п. н. „Нова хвиля атеїстичного наступу", надрукована в торонтському „Гомоні України" з 16 січня ц. р., закінчується такими міркуваннями:

„У наступі на релігію широко застосовується тепер в Україні побоювання релігійних звичаїв, традицій, підмінення їх новими штучно створеними „ритуалами", так званими „безрелігійними святами". Для цього видаються навіть спеціяльні книжки як от І. Бражника „Про свято весілля", що вийшла в 1964 році, „Радянська освіта" з 28 листопада 1964 року пише: „Педагогічний колектив школи повинен поставити собі за мету широко впроваджувати у життя нові обряди, традиції, звичаї. Це свято весни, обжинки, зустріч Нового року, іменини. Впровадження нових звичаїв, трудової слави, свято серпа і молота, свято пісні та багато інших". А під цим „багато іншим" криється цілий ряд „свят", як свята вступу на фабрику і т. п. Таке свято має свій приписаний аґітаторами ритуал, в якій входять урочисті складання „обітниць", маніфестації, походи із смолоскипами, передання „ключа знання" і т.д.

Новий наступ на українську молодь небезпечний. Але ми віримо, що і тим разом він закінчиться провалом окупанта, так, як це було вже не один раз в минулому чи то за часів „всемогучого царя", чи за червоних диктаторів Леніна, Сталіна та Хрущова. Український народ пережив уже не одне лихоліття, переживе і це найновіше. Що так воно є, бачимо вже й тепер, бо в листах, які попадають за кордон, з кожного рядка промовляє глибока віра в Бога і погорда до атеїстичного окупанта."

Іван Смолій

ПОЗ'ЇЗДОВІ РЕФЛЕКСІЇ

(3)

Але це тільки деякі ознаки. Чи вони суттєві? І якщо барокко було синтезою готики і ренесансу, так синтезою чого мав би бути стиль нашої доби?

*

На черзі поет Василь Барка. Ні, справді забагато наразі яскравих індивідуальностей. Зведено їх тут усіх разом: стиснено в межі короткої програми, і вже годі налюбуватися ними, відчути кожного в його питоменному.

Проходимо побіля них, не схопмлюючи безповоротности хвилини. Безповоротности Ню Йорку п'ятдесятих - шістдесятих років двадцятого сторіччя, коли, дивним збігом обставин, на вулицях його „давтану" — Подолу можна було почути українську мову частіше, як на той час великої сути на вулицях столиці УССР.

Тут, крім „Слова", Українська Вільна Академія Наук, Наукове Товариство ім. Шевченка, Літературно - Мистецький Клюб, десятки організацій, школи, церкви, хори, студії, книгарні. Тут цвіт української науки, мистецького світу: малярі, композитори, поети, круг міщний, що зумів притягнути в свою орбіту і „розгублені звізди" — світовий, як О. Архипенко.

Василя Константинович а Барку часто можна зустрінути на вулицях „давтану" з якимсь новим віднаптим від ньюйорських букіністів. З усього зразу очі, глибоко осаджені, синьозеленкаві, з-під стрепіхатих брів — зосереджені, ніби напружені: вони глядять на розмовника, а здається бачать щось інше, щось дальше, і ввесь поет ніби заслуханий у себе, в голоси звідусіль, розсіяний і одночасно готовий дати ясну відповідь, готовий, тиху розмову, яка стає раптом для вас вступом у внутрішній світ цієї людини.

У Барці щасливе поєднання поета, прозаїка і есеїста-критика. Його студія про Шевченка дарунок майбутнім поколінням. Його „Хліборобський Орфей" конґеніяльна інтерпретація творчости П. Тичини, прекрасна ілюстрація до висловлу Бен Джансона, що „судити про поетів може здібність тільки поети, і то не всі, а найкращі".

Голос поета певний, надхнений, врочистий. Апостольський. Шляхи його модерному власні, шляхи важкі, де він закликає туди. Розчленовуючи, атомізуючи, людина може загубитися в фраґментарному, може забути, навіщо однако їй досконалі інструменти для пізнання вселенної. Пора направити поетичні телескопи в небесні простори.

У гаму модерністичних ускладнених образів поета вриваються біблійна символіка, апокаліптичні видива, образи чотирьох коліс, що порушуються без руху, з вахлярами спиць, з осями, що не поєднюються. Мандрівка йде в глибину, в загубленість, у відірваність від реального, від сприйнятливого, від зрозумілого...

Нарешті поворот до дійсности, до книги життя. Щоб серед лісів насамоті знайти відновлення, зустрічаючи сонце кожного ранку сходить по-новому.

*

Боґдан Рубчак не виступав. Йому здався, що попередники вже вичерпали тему. Несподівано, А в тім, може це й закономірно. Може ньюйоська група вже сказала своє, і нічого більше їй додавати?

Коли десять років тому стала вона оформлюватися, очі багатьох звертались на неї з надією. Багато з того часу змінилося. Паралельно і несподівано виросла київська група модерністів-шістдесятників, міцна, таланта, високої поетичної кляси. Як приємно й корисно було б зробити деякі порівняння між цими двома групами. Деякі уточнення понять, визначення джерел впливів. Що спільне між ньюйорською й київською групою? Що відмінне? Хто вигра на тому, чи ті, що стоять ближче джерел модернізму, але відтяті від рідного ґрунту, чи ті, яким західній світ доступний тільки з третьої руки, але які близько до свого джерел?

І чи тільки поезію треба обмежитися? А проза? Кого ж на еміґрації порівняти з Є. Гуцалом, з Вал. Шевчуком, з Борисом Резніченком?

*

Якщо б не тільки присвячено обмиба дні дискусіям, тем не вичерпали. А тут ще виступи перед громадянством, це доповідь Гр. Костюка і О. Тарнавського, вибори нового правління, бенкет. Ще окремо, доповіді представників Об'єднання Дитячої Літератури, Б. Гошовського і Л. Храпливої.

Поволі маліє гурт. Пора розходитися. Зливний холодний дощ Нюйоркського Різдва. Вулиці, шляхи позначені наниданими лініями світел у далину.

З'їзд проминув без гримких деклярацій. Не було ні постанов, ні закликів. Але було усвідомлення тісного пов'язання з культурними процесами народу, усвідомлення відповідальности перед історією. З'їзд відбувся, і це підкреслено при його відкритті, в 150-річчя народження Т. Шевченка, в 45-річчя першої української письменницької еміґрації за кордон, у 20-річчя створення в Західній Німеччині МУР'у, Українського Мистецького Руху, та в 10-річчя заснування об'єднання „Слово".

Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять розстріляних 30 років тому Г. Косинки, О. Влизька, Дм. Фальківського, Костя Буревія та ін.

(Кінець)

Ректор Українського Вільного Університету на чужинних наукових конференціях

Впродовж останнього календарного року відбув ректор Українського Вільного Університету проф. д-р Василь Орелецький — цілий ряд наукових конференцій на форумі поодиноких університетів в Німеччині і поза нею. Наш університет відвідали кілька репортерів та наукових представників чужинного світу. Про це затувала частинно також загранична преса. На всі конференції не міг УВУ вислати своїх відпоручників з тієї причини, що на це нема відповідних фондів. У найближчих тижнях задумано відбути для чужинців цілий ряд доповідей про вибух першої світової війни, УСС-ів та актуалізацію української проблеми, на міжнародному форумі.

Обмежимося до коротшої згадки про участь УВУ у двох чужинних конференціях в жовтні минулого року. Є це **Конференція Румунського Академічного Товариства в Регенсбурзі**, від 8-14 жовтня 1964 р. Конференцію відкрив від імени міста Регенсбургу перший його посадник Рудольф Шліхтінгер, який тепло вітав також ректора УВУ — проф. д-ра В. Орелецького.

На конференцію прибули представники з таких країн: Німеччина, Італія, Швайцарія, Франція, Еспанія, Англія і Голляндія. Конференція відбувалася під гаслом: „Дунай сьогодні і завтра". Доповіді були цікаві, а дискусії були ще цікавіші. Українського науковця привітали його румунські колеґи тепло і у приватних розмовах підкреслювали, що Румунію і Україну повинна в'язати спільна московська небезпека. Румунія пручається проти московської суприматії і ніяк не бажає собі, щоб її спіткала така страхітлива доля, як Україну. Український представник звернув увагу румунам на те, що ця приязнь румунського і українського народів і їх спільна боротьба проти російської небезпеки можлива лише тоді, коли румуни на завжди зречуться своїх претенсій до українських південно-західніх земель. Бесідники підкреслювали не раз під час доповідей і дискусій, що Росія не має чого шукати на Дунаю.

Бо лише Україна могла б мати певні претенсії до територій, які межують з Дунаєм.

Ця конференція була унікальною науковою імпрезою серед еміґрантів взагалі, як заявив це в привітальній промові німецький славіст з Мюнхену, проф. д-р Штадмюллер.

Слідуюча конференція цього ж румунського наукового товариства відбудеться в Ґрацу (Австрія) 1965 р.

Ректор УВУ забирав кілька разів слово в дискусіях, які торкалися розмежувань України і Румунії на Дунаю (головно у Добруджі) та на карпато-українському пограниччі (Мармароський район).

Він рівнож підчеркнув, що насаджування православія у румунському пограниччі у мармароській області провадили москалі, а не українці. Предсідник конференції і наукового товариства — о. Берля — дякував спеціяльно українському промовцеві за це пояснення.

Річна Конференція Німецького Товариства для Дослідів Східньої Европи у Ганновері відбувалася від 29-31 жовтня 1964 р. Була тема: „Німеччина і її східні сусіди". Конференцію збойкотувала Варшава, яка постаралася про те, щоб і Прага не вислала своїх офіційних представників. На конференції прочитано реферати головно про господарські проблеми. І це зовсім слушно, бо коли лише випадково почали говорити промовці про політичну проблематику обох слов'янських країв і Німеччини, то зараз же протестували неофіціяльні польські й чеські делеґати проти натяків на повернення колишніх німецьких земель до Німеччини.

Хоч тематика торкалася лише Польщі і ЧСР, то все ж таки можна було відчути, що Росії більше уділяли уваги, як цим двом краям. Виставлена література про Польщу та ЧСР була недостатньою, за те про Росію (головно большевицьку) виставлено було велику скількість літератури в різних мовах. Коли ректор УВУ спитав голову товариства, бувшого німецького амбасадора у Москві д-ра Вільгельма Газа, чому не виставлено такої ж літератури про Україну та в українській мові, то він заявив, що він не знає сам, чому це так сталося. Він сказав, що тепер вже неможливо направити цю справу, але він полагодить її на слідуючій конференції.

Про українське питання говорили кілька промовців у зв'язку з польською та чеською проблематикою. Між іншим підчеркувано ту обставину, що українське питання загострило було дуже німецько-польські відносини особливо по Берестейському договорі 1918 р. Далі сконстатовано, що большевицький комбінат біля Кошиць обсаджений майже виключно українцями. І вутілля для цього підприємства довозять з України.

Наш представник заявив в дискусії, що біля Кошиць живе автохтонне українське населення і тому нема чого дивуватися, коли робітники є майже виключно українцями, а цілим підприємством керують москалі.

Конференція погоджувалася у тому, що в Польщі майже нема жадного комунізму. За те сильно сколективізовано ЧСР. Всякі спроби спротиву чеських селян проти комунізації ЧСР були дотепер безуспішними.

В. Капотівський

● **Син першого секретаря амбасади ЗДА в Австралії**, 16-річний Стіфен Конрад Вотсон, заявив, що він радше працюватиме робітником на віддаленій фармі, як повернеться до Америки. Він утік з дому і батьки, не віднайшовши його, відплили з чотирма іншими дітьми з Сиднею до Америки.

Новий наш професіоналіст у Далласі

Щораз частіше маємо нагоду гордитись успіхами молодих українських людей у Вільному Світі. Ось недавно 28-літній д-р Орест Ростислав Веселий, відбувши півторирічну шпитальну практику в Туксоні, Арізона, склав там приписані іспити а крім цього повторив їх з найвищими оцінками в Сакраменто, столиці Каліфорнії, і одержав дозвіл на відкриття власної лік. практики на Арізону, Каліфорнію і Флориду.

Д-р Орест Р. Веселий

Д-р Орест Р. Веселий є першим українським лікарем, що склав ці іспити в згаданих стейтах за першим разом, не дивлячись на те, що він в Америці ще не повних два роки та ще не є американським громадянином.

Молодий наш лікар не вдоволяється осягненим і записується на дальші студії в Далласі, Тексас, скориставши із запропонованої стипендії.

На Медичному Відділі цього Університету спеціялізуватиметься виключно в ділянці ортопедичної хірургії.

Шлях до його осягів не був легкий.

До вселюдної школи почав ходити в Стрию, де його батько мґр. Олександер Веселий був директором філії Українбанку. Восьмилітньою дитиною опинився на чужині і пройшов зо своїми батьками всі „блага" скитання. З Чехії переїхав до Німеччини, де скінчив вселюдну школу і три гімназійні кляси.

В 1949 р. еміґрував до Аргентини і там упродовж вісьмох місяців скінчив шестиклясову школу з відзначенням, нагороджений медалею.

П'ятилітнє навчання пройшло упродовж трьох років, після чого вписався на медичні студії.

Тендітної будови юнак не пішов на літній табір, бо не міг дивитися, як його родичі — інтеліґенти (його мати вчителька) перевтомлені важкою восьмигодинною фізичною працею, мучилися ще при будові власної хати, тому помагав їм.

Вже по другому році студій світової слави фізіолог, лавреат Нобелівської Нагороди, проф. Бернардо Гуссай іменував Ореста Веселого своїм асистентом та з його припоручення Орест став заступником шефа університетських ляборатórій.

В 1959 році брав участь у світовому Конґресі ґінекологів у Сантіяґо де Чіле, де виконував функцію наукового секретаря, бувши там з усіх наймолодшим.

В 1962 р. скінчив студії, завершивши їх докторатом і одержанням дозволу на відкриття власної лікарської канцелярії.

Відкривши свою канцелярію в Буенос Айресі, одружився з панною Орисею Федевич, студенткою фармації.

Він крім цього увесь час навчався чужих мов: німецької, еспанської, англійської.

Володіє гарно українською мовою в слові і письмі.

Скромний але діловитий д-р Орест Р. Веселий б. пластун і діяч студентських товариств та акивний в українському громадському і культурному житті, як лікар ще більше може включитись у громадську роботу.

Бажаємо п. д-рові Орестові Ростиславові Веселому багатьох успіхів та осягів у його фаховій і науковій праці, бо цього рода успіхи, — це не тільки чисто особиста справа, але вони йдуть також на рахунок цілої нашої спільноти в діяспорі.

Д-р С-кий

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК Ч. 3

Д-р А. Базар, Торонто	13.43	Г. Туркевич, Сиракюз	2.00
А. Кецко, Рочестер	10.00	П. Андрухів, Парма	2.00
К. Гупало, Седл Рівер	10.00	К. Ірза, Торонто	2.00
Збірка з похорону бл. п. Є. Гавришенко, Ню Йорк	10.00	І. Кефор, Ню Йорк	2.00
П. Сидоренко, Торонто	8.00	П. Слободян, Бруклин	2.00
І. Холоденко, Гартфорд	5.85	Е. Федишин, Гаґемен	2.00
Архиєпископ Палладій	5.00	Й. Вишневецький, Елмгорст	2.00
Й. Волк, Трамбул	5.00	о. В. Горохівський, Норвіч	2.00
І. Хомик, Шикаґо	5.00	А. Стельмах, Джерзі Ситі	1.00
Т. Шпікула, Шикаґо	5.00	Е. Федак, Дітройт	1.00
В. Бойко, Джерзі Ситі	5.00	В. Федорів, Шикаґо	1.00
В. Питльований, Гіксвіл	4.00	Д. Галушка, Лайквуд	1.00
д-р Я. Стахів, Окспард	4.00	М. Троян, Вотертавн	1.00
П. Гула, Шикаґо	3.00	М. Глинянський, Вілмінґтон	1.00
О. Канус, Шикаґо	3.00	М. Ковбасюк, Джерзі Ситі	1.00
С. Поліщенко, Петерзон	3.00	М. Чайківський, Бостон	1.00
д-р С. Самбірський, Шикаґо	3.00	Д. Дубрівний, Дітройт	1.00
Є. Шеремета, Ню Кастл	3.00	В. Бойко, Манвіл	1.00
Вільям Тарас, Мілвокі	3.00	О. Ковалевський, П. Амбой	1.00
Г. Голембйовський, Асторія	3.00	О. Куйбіда, Джексон Гайтс	1.00
Я. Толочний, Ню Йорк	3.00	О. Макогін, Клівленд	1.00
Б. Миґасюк, Філядельфія	3.00	Ю. Пенцак, Філядельфія	1.00
Іван Худий, Асторія	3.00	Е. Тараненко, Вашинґтон	1.00
М. Космина, Толедо	3.00	І. Геврик, Віппінеґ	1.00
М. Гармаш, Шикаґо	3.00	Е. Федів, Джерзі Ситі	1.00
С. Гвіздь, Філядельфія	3.00	М. Челядин, Статен Айленд	1.00
д-р В. Марчук, Клярен. Гілс	3.00	І. Нафус, Бафало	1.00
В. Федоришин, Питсфілд	3.00	М. Кулинич, Геброн	1.00
М. Куропась, Шикаґо	3.00	А. Букшований, Байон	1.00
Ф. Мартинюк, Ґрімсбі	2.50	Ю. Струтинська, Потставн	1.00
Й. П. Зелель, Чарлерой	2.50	Ю. Луценко, Бруклин	1.00
О. Лапчак, Монтреаль	2.00	П. Новак, Шикаґо	1.00
С. Панкевич	2.00	А. Сисак, Бетлегем	1.00
І. Голик, Скрентон	2.00	Д. Дячишин, Фордс	1.00
М. Татарко, Міннеаполіс	2.00	М. Прибильський, С.Озон П.	1.00
С. Окреський, Ірвінґтон	2.00	Н. Н., Ню Йорк	1.00
М. Кушнір, Філядельфія	2.00	С. Гринчук, Гемтремк	1.00
І. Панчишин, Маспет	2.00	М. Бабій, Гемтремк	1.00
Б. Думановський, Юніон С.	2.00	Л. Кучерська, Бруклин	1.00
Н. Барнай, Оберлін	2.00	С. Турчин, Шикаґо	1.00
Г. Репа, Шикаґо	2.00	В. Вацикевич, Кліфтон Г.	1.00
М. Абрисовський, Філя.	2.00	П. Гайда, Дітройт	1.00
В. Вислоченко, Аубурн	2.00	П. Дворянин, Елміра	1.00
Я. Бас, Шикаґо	2.00	А. Шимонський, Менчестер	1.00
І. Ґут, Шикаґо	2.00	М. Гринішак, Елизабет	1.00
		Я. Кубів, Питсбурґ	0.90

Українська хроніка

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує наукове засідання Книгознавчої секції ім. Володимира Дорошенка з доповіддю д-ра Михайла Шляхтиченка п. н.: „Сіяч — Видавництво при Українському Високому Педагогічному Інституті в Празі. Засідання відбудеться в суботу 23-го січня 1965 року о 6-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Ню Йорк.

● **Данило Струк** стипендист фундації В. Вільсона та Українського Народного Союзу, нещодавно отримав науковий ступінь маґістра з української літератури в Альбертському університеті. Назва маґістерської дисертації, — „Київські неоклясики". Маґістер Д. Струк обговорив у своїй праці теоретичні настанови та значення творчости таких поетів: М. Зеров М. Рильський, П. Филипович, М. Драй-Хмара та Ю. Клен. Порушено також українсько-російські взаємини у т. зв. літературній дискусії, в якій брав діяльну участь М. Зеров. Маґістер Д. Струк — перший маґістрант „з української літератури" в Альбертському університеті, як зазначено в офіційних документах.

● **В пересувній виставці Мистецької Школи в Банф**, де студіює мистецька молодь з Канади, ЗДА і деяких країн Латинської Америки, взяв участь молодий український маляр, 20-річний Олег Ніньовський. Він закінчив у цій школі літній курс та відвідав різні країни Зах. Европи, де удосконалював свої знання, а тепер був відзначений тим, що його „Портрет дівчини" показано на мандрівній виставці. Льокальна преса вирізнила його працю між іншими. Олег Ніньовський є учнем проф. Юліяна Буцманюка.

Українськи Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av

● **З Літературно-Мистецького Клюбу** в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 22 січня ц. р. відбудеться там Вечір, зорганізований Спілкою українських журналістів в Америці (СУЖА), частинно присвячений роковинам 4-го Універсалу. Виступатимуть з своїми статтями-доповідями Олександра Животко, Вячеслав Давиденко, Леонід Полтава і Іван Кедрин. Початок о год. 8-ій веч.

МИКОЛА ЛІВИЦЬКИЙ
Голова Виконавчого Органу
Української Національної Ради.

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

(Зміст доповіді, виголошуваної в різних осередках Америки і Канади восени 1964 р.)

(2)

2. Політика мирної коекзистенції з точки інтересів Заходу.

Чому Совєтський Союз не тільки виставляє себе прихильником політики мирного співіснування, але й провадить за неї, від деякого щонайменше часу, посилену пропаганду? На мою думку, не тому, що в проводі російсько-комуністичного комунізму сталися якісь глибші зміни щодо його кінцевих цілей у світовій політиці, а тому, що, повторюю, в Совєтському Союзі від довшого часу мають місце різні внутрішні труднощі. Найголовніші з цих труднощів такі: а. Ідеологічна криза комунізму; б. Розбиття в інтернаціональному комуністичному таборі, викликане в першу чергу конфліктом з Китаєм; в. Провал комуністичної системи економіки, найбільш дошкульний у ділянці сільського господарства; г. Невгаваючий спротив серед поневолених неросійських народів, який, не зважаючи на всякі заперечення з різних боків, таки триває — може тепер в інших, мало помітних для сторонніх глядачів, формах.

Отже, Москва потребує отої, вже згадуваної „передишки", щоб спробувати перебороти свої внутрішні труднощі. Вона потребує зменшення темпу зброєнь, бо не може тут дотримати кроку західнім державам, насамперед Америці. Їй потрібні від західнього світу довготермінові кредити, щоб рятувати своє розхитане господарство. Якщо Москві пощастить перебороти свої внутрішні труднощі, тоді прийде знову час на посилення її агресивної політики супроти Заходу.

А тепер, під час ніби розквіту отої політики мирного співіснування, чи зменшується керована Москвою підривна комуністична акція в державах західнього світу? Рішуче — ні! Совєтський Союз сам боїться війни, бо, очевидно, розуміє, що з різних причин він не в стані її виграти. І тому „побрязкування зброєю", що їх час від часу чути з Москви, являють собою у великій мірі блеф, стосований для застрашування держав і народів західнього світу. Проте, не шляхом війни, але, власне, диверсією і отою підривною акцією наміряється Москва, як то не раз відверто й цинічно говорив Хрущов, „спровадити капіталістичний світ на кладовище".

Є підстави думати, що час працює не на Захід, а на Москву. Бо в західньому світі існують свої власні, і то дуже численні та скомпліковані, труднощі. Серед держав західнього світу немає єдности, часто виникають різні конфлікти, як, наприклад, конфлікт на Кіпрі. В т. зв. недорозвинених країнах Африки, Азії й Південної Америки немає, властиво, особливо прихильного наставлення до світу західньої демократії на чолі з ЗДА, і комуністична пропаганда робить там свою розкладову роботу. В західніх державах виникають різні соціяльні конфлікти, і в них є можливість економічних криз. Тут виникають т. зв. „малі", місцеві війни, спровоковані здебільшого Москвою або Китаєм, як, наприклад, останній конфлікт у Південному Вєтнамі. І, врешті в країнах західнього світу постійно діє підривна акція комунізму, фінансована й керована Москвою.

Можна спостерігати ніби якісь своєрідні перегони: хто матиме більші труднощі? Захід, що може призвести до упадку т. зв. капіталістичного світу? Чи Схід, наслідком чого може прийти завалення комуністичного світу й совєтсько-російської імперії? Але коли Москва цілком свідомо стремить до повалення капіталістичного світу й не тільки використовує, але й зумисно завогнює різні труднощі в країнах західнього світу, то Захід не має щодо цього якоїсь виразної лінії. Тим часом треба було б, щоб Захід щонайменше не допомагав Москві у переборенні її внутрішніх труднощів. Але виглядає так, ніби західній, демократичний світ схильний допомагати Совєтському Союзові, а саме:

а. Захід є схильний допомогти врятувати розхитану комуністичну господарку.

б. Він є схильний давати різні політичні концесії Москві, нічого або майже нічого не вимагаючи взаміну за це для себе.

в. Він є (або принаймні ще недавно, перед усуненням Хрущова, був) схильний допомагати Совєтському Союзові проти Китаю. Китай — це окрема тема, про яку я, за браком часу, не можу багато сказати. Коротко можна, однак, зазначити, що, не зважаючи на наявний конфлікт поміж Совєтським Союзом і Китаєм, до цього часу один одному не перешкоджав у їх стосунках до „капіталістичного" світу. Вони ніби поділилися ролями: коли один виступав більш агресивно — другий мовчав і не перешкоджав, і навпаки. Та головне питання — хто сильніший, а значить і небезпечніший для Заходу: совєтська імперія чи Китай?

Отже, китайський воєнний чи промисловий потенціял, безумовно, не може дорівняти совєтському. Хоч в Китаї і стався недавно перший атомовий вибух, проте він потребує ще багато часу для випродукування такої кількости атомової зброї, яка дозволила б йому провадити війну. А тому Китай — це хіба лише небезпека майбутнього, тоді як Совєтський Союз являє собою цілком актуальну і дуже грізну небезпеку в сучасному для Заходу. Тим часом на Заході всі ніби тільки й думають про те, щоб „рятувати" загрожений „бідний" Совєтський Союз від напасти збоку Китаю. Незрозумілим є, як задля можливої небезпеки майбутнього можна нехтувати цілком актуальною, сучасною небезпекою?! Якщо ж теперішньому комуністичному проводові в Москві, що прийшов до влади після Хрущова, пощастить якось наладити відносини з Китаєм, то майбутні китайські атомові бомби долучаться до вже існуючого тепер запасу совєтських атомових бомб...

г. І, врешті, Захід допомагає Москві тим, що штовхає поневолені нею неросійські народи в обійми совєтського імперіялізму, викликаючи серед них своєю політикою мирної коекзистенції почуття безнадійности. Хоч серед цих народів, зокрема, як про це вже згадувалося, серед т. зв. сателітних держав, існують опозиційні супроти Москви течії, але на довшу мету, якщо ці течії не будуть відповідно підтримані західнім світом, Москва дасть собі з ними раду.

У ВАРШАВІ ПОЧАВСЯ З'ЇЗД КОМУНІСТИЧНИХ ВАТАЖКІВ

Варшава. — До Варшави прибули перший секретар компартії СССР Леонід Брежнєв, прем'єр Алексєй Косиґін, міністер закордонних справ Андрей Громико, військовий міністер маршал Родіон Маліновський, головний командант збройних сил членських держав так званого Варшавського пакту (СССР і його сателітів) маршал Андрій Гречко і цілий штаб інших совєтських „промінентів". Водночас прибули туди комуністичні ватажки з Мадярщини, Чехословаччини, Румунії і Східньої Німеччини. Польські комуністи з Владиславом Гомулкою у проводі є господарями того з'їзду. Останній такий з'їзд членських держав Варшавського пакту відбувся в липні 1963 року, швидко після того, як підписано договір про частинне припинення ядрових експериментів. Західні коментатори висловлюють здогад, що СССР і його сателіти плянують проголошення якоїсь важливої закордонно-політичної заяви і то, мабуть, у справі Німеччини. Цей здогад базується на факті, що маршал Гречко прибув до Варшави безпосередньо із Східнього Берліну, де він довго конферував з східньо-німецьким диктатором Вальтером Ульбріхтом, якого він буцім-то інформував про рішення, прийняті у Москві, які будуть пред'явлені на Варшавському з'їзді. Москва і її сателіти, особливо найближчі сусіди Німеччини Польща і Чехословаччина, гостро протиставляться проєктові західньої морської фльоти з різнонаціональною залогою і атомовими ракетами, вбачаючи у такій фльоті допущення Німеччини до користування атомовою зброєю. Совєтський уряд передав напередодні Варшавського з'їзду американському амбасадорові Фой Колерові у Москві ноту протесту проти пляну створення „пояса атомових мін" вздовж кордону, що ділить Західню Німеччину й Польщу та Чехословаччину. Такий проєкт буцім-то пред'явили західньо-німецькі військовики на останній Раді НАТО в Парижі, а американський командант в Західній Німеччині, ген. Вільям Квін буцім-то є прихильником такого проєкту. Совєтська преса старається здискредитувати генерала Квіна, називаючи його „приятелем сенатора Ґолдвотера". З американського боку заявлено, що не існують пляни закладення пояса атомових мін. Однаково морська атомова фльота, як і створення смуги атомових мін мають суто оборонний характер проти загрози совєтської агресії — і саме тому Совєти так палко виступають проти тих плянів.

До уряду в Південному В'єтнамі включено 4-х генералів

Сайґон. — Південно-в'єтнамський прем'єр Тран Ван Гуонґ перевів реорганізацію свого уряду, виключивши з нього 2-ох міністрів проти яких найгостріше виступали буддисти, та прийнявши до уряду 4-ох видатних генералів з приділенням їм важливих функцій. Шеф штабу генерал Тран Ван Мінг став військовим міністром, генерал Нґуєн Ван Тейю став віце-прем'єром, генерал летунства ген. Нґуєн Као Кі став міністром для справ молоді і спорту та генерал Лінг Кванґ Вієн став міністром для справ психологічної війни. Включення видатних генералів у склад уряду має не тільки заспокоїти амбіції тих генералів, але передусім підкреслити принцип, що військовики не можуть приписувати собі право контролювання дій уряду та активного виступу проти уряду, коли їм щось в ньому не подобається, без одночасної персональної відповідальности за окремі ділянки державного життя. Ця реорганізація південно - в'єтнамського уряду зустріла прихильну оцінку збоку американських керівних кіл, які вважають, що ці зміни скріплять державну владу і стабілізують політичні відносини в Південному В'єтнамі, без яких взагалі не можна й думати про успіх у війні проти ком. партизанів.

Над свіжою могилою Олександра Кумана

В „Свободі" з дня 25-го листопада була сумна вістка про смерть і похорон Олександра Кумана. Вістку підписав Петро Журавецький. Між іншим в одному його реченні є якась плутанина.

Правда є та: 17-го червня, 1934 р. наша церква обходила свій 25-річний ювілей, куди до участи був запрошений Олександер Куман церковною радою (ось перед нами церковні протоколові книжки). Пастором церкви був тоді Василь Кузів, аж ніяк ще тоді не „небіжчик", як це „інформує" п. Журавецький, і не в Станиславові, а таки в Ньюарку, Н. Дж., аж під весну, 1935 р. він був в Коломиї, а не в Станиславові. І саме на тому ювілею, в порозумінні з церковною радою, пастор Кузів запропонував О. Куманові стати проповідником у нашій церкві. Ніяких „вблагань" не було. Опісля цю пропозицію пастор Кузів проголосив громаді. З малою опозицією громада прийняла О. Кумана і він був проповідником у нашій церкві від 1934-1940 року. Пишу оце як свідок і член тієї церкви.

Відійшовши від нас, від годі й досі, отже кругло 24 роки, не з нашої вини, ми нічого не знали й не чули про О. Кумана, де він побував, яку працю виконував та взагалі, чи жив серед українців, чи серед чужинців.

Клонимо голови над його свіжою могилою. Нехай земля прибраної батьківщини буде йому легкою, а родині покійного глибоко співчуваємо в її страсному горю.

Іван Пасічник

ПОДЯКА

Управа Т-ва „Самопоміч" Відділ у Філядельфії, Па. повідомляє громадянство про вислід цьогорічної збірки для залишенців і потребуючих, що її переведено від травня до листопада 1964 р.

Збірка принесла 1,903.25 дол., яку переслано через Централю „Самопоміч" в Ню Йорку до Української Медичної Харитативної Служби в Мюнхені, звідкіля ми одержали подяку з підкресленням, що ця збірка принесла допомогу і поміч та викликала сльози радости в неодного з наших братів-залишенців.

Управа Відділу „Самопоміч" у Філядельфії цією дорогою складає щиру подяку всім жертводавцям, які своєю скромною пожертвою причинились до цього шляхетного діла допомоги залишенцям і потребуючим, склавши таку поважну суму.

Мило нам ствердити, що наше громадянство ставилося до цієї збірки із зрозумінням і щирістю, про що свідчить і її вислід.

Також щиро дякуємо пп. збірщикам, які не жаліли ні часу ні труду на переведення збірки.

Нехай Всевишній Господь винагородить стократно усім тим, хто жертвував і тим, які збирали.

„Самопоміч"
у Филаделфії, Па.

● **У Лондоні** загрозливо поширилось злочинство. Лондонська поліція лякається, чи на тамошній ґрунт не перещеплено методи колишнього „клясичного" американського ґанґстерства — вбивства стрілянням з вікон авта, скритовбивства із „зникненням" тіла жертви і т. п. Після таємничої вуличної стрілянини зник 37-річний Томас Альберт Маркс, який буцім-то був зв'язковим між двома злочинними „ґенеґами", які опинились на воєнній стопі з приводу одної дівчини.

Білий побив о. д-ра Кінґа — лавреата Нобеля

Селма, Алабама. — Провідника боротьби за громадянські права для негрів, о. д-ра Мартина Лютера Кінґа, побив білий у старовинному готелі, коли д-р Кінґ прийшов туди зареєструватись наніч. Це сталося в готелі Алберт, збудованому в минулому столітті ще руками негрів-рабів, у стилі розкішного палацу Даджів у Венеції. Д-р Кінґ прибув до цього міста, щоб очолити демонстрацію проти сеґреґації. Він прийшов до готелю в товаристві одинадцяти негрів і групи репортерів, операторів кінохроніки та поліцистів. У ту хвилину, коли лавреат Нобелівської премії хотів зареєструватись у книзі гостей готелю, до нього підбіг білий, на прізвище Джім Робінзон і, крикнувши: „Я хочу говорити з тобою!" — почав його бити, без жадного попередження чи скандалу. Під час нападу була перевернена лямпа, зачеплені кришталеві канделябри. Якась біла жінка в той час кричала: „Дай йому, дай йому!" Керівник студентського координаційного Комітету, Джан Люїс, кинувся до напасника і притримав його за руки. Директор відділу громадської безпеки міста Селма, Вілсон Бейкер, схопив напасника і примусив його ввійти в поліційне авто. Напасник, 26-річний Джім Робінзон з Бірмінґгаму, є членом малої групи противників громадських прав для негрів — Крайової партії державного права. Ця група віддавна діє в стейті Алабама, різко виступаючи проти американських громадян темної шкіри. Місто Селма, де відбулася ця подія, нараховує 28 000 мешканців, у ньому й раніше не раз відбувались подібні сцени. Напасника на д-ра Кінґа заарештовано за напад і порушення громадського спокою.

Перед святом 22-го Січня в Рочестері, Н. Й.

Українська громада м. Рочестеру готується гідно зустріти Свято 22-го Січня, день незалежности і соборности Української держави. В п'ятницю, 22-го січня о 11:30 ранку мейор міста Рочестеру Ф. Ламб, декляраціє проголошує Український День в Рочестері і вивішує Український прапор на ратуші міста. Про це повідомлено всі українські Церкви, організації і товариства, які масово, як і в минулому році, прибудуть до ратуші міста, щоб заманіфестувати перед вільним світом, що український нарід мав свою державу і сьогодні бореться за свою незалежність. Голова Відділу УККА пан В. Андрушин нав'язав контакти з місцевою пресою, телевізією і радіо, і є надія, що про цей День буде ширше поінформовано населення Рочестеру..

24-го січня, в залі Українсько-Американського клюбу відбудеться урочиста академія, з мистецькою програмою, присв'ячена проголошенню незалежности і соборности Української держави. На академію запрошені мейор м. Рочестеру і конґресмен Гортон.

16-го і 23-го січня, Українська Радіопередача Відділу УККА в Рочестері буде мати спеціяльну радіопрограму, присвячену 22-го Січня.

24-го січня в усіх українських церквах Рочестеру буде відправлено Служби Божі на інтенцію Українського народу, Молебень в православних церквах, і Панахиди за тих, що життя своє віддали за волю України. Організації Пласту і СУМА будуть присутні в церквах в одностроях і з прапорами.

ВІДДІЛ УККА В РОЧЕСТЕРІ

ВІЙСЬКОВИЙ ДЖЕТ РОЗБИВСЯ В КЕНЗАСІ, ВБИВАЮЧИ 30 ОСІБ

Вічіта, Кензас. — Військовий джетовий танкер, вилетівши з летовища натрапив на якісь труднощі і хотів вернутися на летовище, але розбився над мешканнями і спричинив смерть 30 осіб, в тому 7-ох членів залоги. Понад 30 осіб були поранені, 14 домів були зметені з землі, а 30 домів були пошкоджені внаслідок вогню від експлозії. Літак летів тільки три мінути перед катастрофою, коли впав на землю на замешкалу дільницю.

НЕМАЄ ЛАСИХ НА ІКРУ

Ню Йорк. — Як коротко інформовано в „Свободі" з 15-го січня, місія совєтської України в Об'єднаних Націях вислала минулого тижня особисті запрошення Луки Паламарчука, що має офіціяльний титул міністра закордонних справ Української Совєтської Республіки, на прийняття, що мало відбутися в приміщеннях тієї місії того ж дня, 15-го січня, ввечорі. Таке запрошення одержали й деякі з наших громадян, але — як довідуємось з приватних джерел — ніхто з цих громадян з того запрошення не скористав і в прийнятті взяли участь тільки запрошені чужинці та місцеві „проґресисти". Були також дві приватні громадянки-українки з Ню Йорку, які раніше гостили в своїм домі „бриґаду Колосової".

УАСК „ЛЬВІВ" КЛІВЛЕНД СВЯТКУЄ СВОЄ 15-РІЧЧЯ

Вкінці минулого року сповнилося Українському Американському Спортовому Клюбові „Львів" у Клівленді 15 років існування. За цих повних п'ятнадцять років провів Клюб чималу виховну і пропаґандивну працю у різних ділянках спорту. „Львів" теж числиться громадською установою, а в додатку до цього має свій окремий відділ УН-Союзу, ч. 346.

З нагоди 15-ліття влаштовує УАСК „Львів" ювілейний бенкет, який відбудеться в суботу, 23-го січня, о год. 7-ій вечора в залі УНДому при Вест 14-ій вулиці у Клівленді. Після ювілейного бенкету почнеться на цій же залі дві години пізніше ювілейна забава для членів і гостей.

ВІДЛОЖЕНО ОПЕРЕТУ „ЧОРНОМОРЦІ" В КЛІВЛЕНДІ

Визначену на 31-го січня ц. р. постановку оперети „Чорноморці" М. Старицького і М. Лисенка, яка мала відбутися заходами Музично-Драматичного Відділу Хору ім. Тараса Шевченка в Клівленді при співучасті професійної міської оркестри і місцевої балетної групи СУМА, відложено на пізнішу дату.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 23-го СІЧНЯ 1965 р.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 64 Відд. о год. 6:30 по пол. в домі п. Винярського, 482 Main St. Управа пригадує, що обов'язком членів є явитися на збори. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Т-ва Зоря — 69 Відд. о год. 7-ій веч. в залі при 33 East 7th St. На порядку нарад: звіти і вибір нової управи на 1965 р. Проситься всіх членів прибути, є важні справи до полагодження. — Управа.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 234 Відд., заповіджені на суботу 16-го січня 1965 р. не відбулися через снігову бур'ю, але відбудуться в суботу 23-го січня 1965 р. о год. 7:30 веч. в УН-Домі з тою самою програмою, що подано в попердньому оголошенні. — І. Іваник, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Річні збори Б-ва св. Димитрія — 288 Відд. в год. 7-ій веч. в церковній залі. На зборах відбудеться вибір нової управи на 1965 р. Проситься членство прибути на збори та вирівняти свої залеглі вкладки. — Д. Мушастий, секр.

НЕДІЛЯ, 24-го СІЧНЯ 1965 р.

НЮ БРУНСВІК, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 353 Відд. в год. 3-ій по пол. в церковній залі при Гільден вул. На порядку дня: Звіти з діяльности Відділу та вибір нової управи на 1965 р. Кождий член мусить обов'язково прибути на збори. — П. Грабович, предс., М. Семчишин, кас., М. Василюк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 289 Відд. в год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, 292 Hudson Ave. На порядку дня: плян праці на 1965 р. і вибір нової управи на 1965 рік. Проситься членство прибути. — І. Мищук, предс., М. Гуссар, кас., В. Б. Гуссар, секр.

ЛІМІНГТОН, Онт. Річні загальні збори Т-ва ім. Е. Коновальця — 504 Відд. о год. 3-ій по пол. Закликаємо всіх членів взяти участь. — Є. Барна, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. 11-ті річні загальні збори 153-го Відд. ім. Л. Мишуги о год. 11-ій ранку в Домі Спорт. Т-ва „Тризуб", 4932 Н. Брод вул. На порядку нарад: Звіти та вибір нової Управи на 1965 р. Після зборів відбудеться традиційна спільна гутірка з перекуcкою. Проситься Вп. Членів Відділу прибути на ці загальні збори. — І. Одежинський, гол., І. Скіра, секр., М. Прасіцький, касир.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. Річні збори Т-ва ім. І. Франка — 271-ий Відд. в год. 2-ій по пол. На денному порядку: звіти Управи та Контр. Комісії, вибір управи на 1965 р. Збори відбудуться в Укр. Амер. Народному Клюбі. Проситься членство прибути. — Управа.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 192 Відд. в год. 1:30 по пол. в УНДомі. На зборах відбудеться вибір нової управи на 1965 р. Проситься членство прибути. — Я. Сенишин, предс., М. Кривка, кас., М. Політило, секр.

ШИКАГО, Ілл. Річні збори Б-ва св. Степана — 221 Відд. в год. 12-ій дня в Домі Відд. УНС при 841 N. Western Ave. Порядок нарад: звіти урядовців, Контр. Комісії, дискусія, уділення абсолюторії, вибір управи на 1965 р., внески і запити. Приявність усіх членів — обов'язкова. — Т. Шпікула, секр.

ТАРЗАН, ч. 5372. Запах людини!

Доктор Бейтс був збентежений. Спершу олень, а тепер зебра... Яким чином можуть вони мати таку силу?

— Я не знаю, міркував пан джунґлів, — але коли б ми могли знайти якогось тубільця цієї країни...

Негайно, немов у відповідь на цю проблему, новий запах дійшов до ніздрів Тарзана — людина!